

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ РЕАЛІЗАЦІ ПРАВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Галай В.О., к.ю.н., доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін
ННІПП НАВС

Відповідно до Конституції України єдиним джерелом влади в Україні є народ, який її здійснює безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Завдання місцевої влади та очікування територіальної громади є взаємно обумовлені. Ключовим завданням органів влади на місцях є вирішення потреб місцевого населення.

Про таке твердження говорить наступне:

1) пріоритетність для місцевої влади вирішувати потреби місцевого населення ґрунтується на тому, що: «єдиним джерелом влади в Україні є народ, який її здійснює безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування»;

2) місцеве самоврядування в Україні — це гарантоване державою право територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення;

3) місцева державна адміністрація діє на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою, взаємодіє з органами місцевого самоврядування, діє на принципах поєднання державних і місцевих інтересів, і, відповідно, з урахуванням інтересів місцевої громади.

Разом з тим, значна група науковців, серед яких О.В. Батанов, В.І. Борденюк, А.М. Колодій, М.І. Корнієнко, В.В. Кравченко, В.С. Куйбіда, П.М. Любченко, В.Ф. Погорілко, Ю.М. Тодика та ін. стверджують, що в Україні інтереси народу недостатньо враховуються органами влади, існує протиріччя між реальними місцевими потребами і діяльністю органів, які зобов'язані їх вирішувати.

Серед основних причин, що гальмують ефективне забезпечення органами місцевої влади інтересів місцевої громади, можна назвати наступні:

1) затвердження національних програми щодо різних питань соціально-економічного розвитку узагальнено, часто без урахування регіональних та/або місцевих особливостей;

2) нездатність податкової бази місцевого самоврядування забезпечити надання необхідних послуг населенню;

3) високий рівень залежності регіонів від рішень центральних та місцевих органів виконавчої влади;

4) сконцентрованість регулюючих, дозвільних та контрольних функцій на рівні центральних органів влади (або ж їх регіональних структурних підрозділів);

5) проблеми із доступом населення до інформації органів місцевої влади;

6) низький рівень залучення приватних осіб та недержавних організацій у процес виконання завдань соціально економічного розвитку та надання послуг на місцях;

7) нерозвинутість механізмів участі громадян у здійсненні місцевої політики тощо.

Підсумовуючи сказане, необхідно зауважити, що проблемою реалізації прав територіальної громади є, у першу чергу, вертикальний характер підпорядкування влади, що призводить до зниження ефективності взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування і, відповідно, до зниження якості забезпечення надання послуг місцевому населенню.

Існуюча сьогодні позитивна практика реалізації спільних проєктів громад, місцевої влади та органів місцевого самоврядування буде можлива і надалі лише завдяки удосконаленню механізму взаємодії влади та місцевого населення. Така ж взаємодія може бути досягнута завдяки: самостійності визначення власних внутрішніх виконавчих структур; здійснення адміністративного контролю за діяльністю зазначених суб'єктів лише для забезпечення дотримання Конституції України і законів; закріпленню напрямків взаємодії через спільне планування й координацію діяльності з метою вирішення питань місцевого значення, громадський контроль, спільні ініціативи та ін.